

REKISTERÖITYJEN YHTEISÖJEN TAI SÄÄTIÖIDEN PERUSOPETUKSEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVAT LUPAHAKEMUKSET

1 Rekisteröity yhteisö tai säätiö opetuksen järjestäjänä

Perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus maksuttomaan perusopetukseen. Oppivelvollisuudesta säädetään lailla.

Perustuslain 123 §:n 2 momentin mukaan valtion ja kunnan järjestämän muun kuin yliopisto-opetuksen perusteista samoin kuin oikeudesta järjestää vastaavaa opetusta yksityisissä oppilaitoksissa säädetään lailla.

Perusopetuslain (628/1998) 7 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Lupa voi koskea perusopetusta ja sen yhteydessä annettavaa esiopetusta, lisäopetusta ja maahanmuuttajille tarkoitettua perusopetukseen valmistavaa opetusta.

Opetuksen järjestämislupa voidaan myöntää, jos lupaa hakeva opetuksen järjestäjä on tehnyt kunnan kanssa sopimuksen opetuksen järjestämisestä. Tällöin järjestämisluvnan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen. Erityinen koulutus- ja sivistystarve katsotaan olevan silloin, kun kunnassa on oppivelvollisia, joiden opetuksen järjestäminen ei ole tarkoituksenmukaista muulla tavalla. Koulutuksen tarpeellisuutta arvioidaan esimerkiksi suhteessa asianomaisen paikkakunnan tai alueen koulutuskysyntään ja tarjontaan (HE 86/1997 vp ja KHO 29.12.2006 T 3673). Perusopetuslakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 86/1997 vp) on todettu, että vaatimuksella sopia opetuksen järjestämisestä kunnan kanssa korostetaan kunnan kokonaisvastuuta asukkaidensa perusopetuksen järjestämisessä.

Lupa voidaan myöntää myös ilman kunnan suostumusta, mutta tällöin luvan myöntämisen edellytyksenä on alueellinen tai valtakunnallinen koulutus- tai sivistystarve. Näissä tilanteissa luvan myöntäminen perustuu siihen, että kunnat eivät järjestä koulutusta, joka palvelisi myös muita kuin asianomaisen kunnan koulutustarpeita. Tällöinkin lupa voidaan myöntää vain erityisopetuksen, vieraskielisen opetuksen tai erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämiseen.

Perusopetuslain mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen. Opetusta ei saa järjestää taloudellisen voiton tavoittelemiseksi. Ammatillisten edellytysten arvioinnissa huomiota kiinnitetään muun muassa opetushenkilöstön määrään ja opettajien pätevyysiin sekä opetussuunnitelmiin. Taloudellisten edellytysten arvioinnissa huomiota kiinnitetään hakijan taloudelliseen asemaan, opetustiloihin ja välineistöön sekä kykyyn huolehtia koulutuksen rahoituksesta pidemmällä aikavälillä.

Yksityisen yhteisön ja säätiön järjestämän opetuksen tulee olla tavoitteiltaan perusopetuslain mukaista. Opetuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta päättää valtioneuvosto perusopetuslain 14 §:n 1 momentin nojalla. Valtioneuvoston perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta antaman asetuksen (422/2012, tuntijakoasetus) 2 luvussa säädetään opetuksen yleisistä tavoitteista. Asetusta sovelletaan toistaiseksi, ennen uusien opetussuunnitelman perusteiden voimaantuloa. Asetuksen 3 §:n 6 momentissa on säädetty, että erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa oppilaille annetaan myös opetuksen perustana olevaan maailmankatsomukselliseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvia tietoja, taitoja ja valmiuksia. Myös näiltä osin opetuksen sisällön tulee perustua opetushallituksen perusopetuslain 14 §:n 2 momentin nojalla antamiin opetussuunnitelman perusteisiin.

Perusopetuslain 14 §:n mukaan Opetushallitus päättää esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista. Opetussuunnitelman perusteet tulee laatia noudattaen mitä perusopetuslaissa ja sen nojalla on säädetty ja määrätty.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista on tehty päätös 22.12.2014 (104/11/2014). Uuden valtakunnallisen normin mukaiset opetussuunnitelmat otettiin käyttöön vuosiluokkien 1—6 osalta 1.8.2016. Seitsemännen vuosiluokan osalta opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2017, kahdeksannen vuosiluokan osalta opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2018 sekä yhdeksännen vuosiluokan osalta 1.8.2019. Uusien opetussuunnitelman perusteiden mukainen opetussuunnitelma voitiin ottaa käyttöön kaikilla vuosiluokilla 1.8.2016 lukuun ottamatta päättöarviointia ja todistuksia koskevia määräyksiä sekä perusopetuksen valinnaisuutta koskevia määräyksiä. Näiltä osin käyttöönotto tapahtuu vuosiluokittain porrastettuna siten kuin edellä on todettu.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden luvussa 11. määrätään erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämisestä. Näitä määräyksiä sovelletaan sellaiseen yksityisen opetuksen järjestäjän antamaan perusopetukseen, jolle valtioneuvosto on opetuksen järjestämisluvassa määrännyt erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuvan erityisen koulutustehtävän.

Lisäksi perusopetuslain 14 §:n perusteella Opetushallitus on päättänyt aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista 12.6.2017 (OPH-1280-2017) ja valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteista 13.11.2015 (57/011/2015). Opetushallitus on käynnistänyt aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen. Niiden mukaan laaditut opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.1.2018.

Perusopetusasetuksen 20 §:n mukaan opetuksen järjestämislupaa on haettava viimeistään vuotta ennen opetuksen suunniteltua aloittamista. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi tarvittaessa ottaa käsiteltäväksi myös mainittua ajankohtaa myöhemmin tehdyn hakemuksen. Opetuksen järjestämisluvassa määrätään kunnat, joissa opetusta järjestetään, opetuskieli, erityinen koulutustehtävä, koulutuksen järjestämismuoto sekä muut tarpeelliset koulutuksen järjestämiseen liittyvät ehdot.

Valtioneuvosto voi perusopetuslain 7 §:n 4 momentin nojalla peruuttaa opetuksen järjestämistä koskevan luvan, jos koulutus ei täytä perusopetuslain 7 §:n 1 tai 2 momentissa luvan myöntämiseksi säädettyjä edellytyksiä tai jos opetus järjestetään muuten vastoin perusopetuslakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Laissa säädettyjen luvan myöntämisen edellytysten täytyessä luvan myöntäminen on lupa-asian ratkaisevan viranomaisen harkinnassa. Luvan hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta luvan saamiseen. Lupaharkinnassa voidaan päätyä tarkoituksenmukaisuusperusteisiin kielteiseen ratkaisuun, vaikka edellä todetut oikeudelliset myöntämisedellytykset täytyisivätkin. Perusopetuksen osalta valtioneuvosto on hallituksen esityksessä koulutusta koskevaksi lainsäädännöksi (HE 86/1997) todennut, että tarkoituksena on säilyttää kunnan koululaitos perusopetuksen runkona eikä tarkoituksena ole tavoitella valtion tai yksityisten perusopetusta antavien koulujen lukumäärän lisäämistä.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan esi- ja perusopetuksessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Oppilailla ja opettajilla on oltava työrauha keskittyä oppimiseen ja opettamiseen. Tämän toteuttamiseksi mm. hallitus kasvattaa perusopetuksen vähimmäistuntimäärää 2—3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelmaa. Lisäyksellä tavoitellaan lisätunteja erityisesti alakoulun vuosiluokille luku-, kirjoitus- ja laskutaidon opettamiseen. Lisäykset jätetään toteutettavaksi paikallisin päätöksin. Myös oppimisen tukea koskeva lainsäädäntö uudistetaan siten, että tavoitteena on turvata riittävä tuki sekä vähentää opetushenkilöstön hallinnollista taakkaa. Lisäksi varmistetaan, että yksityisten opetuksen järjestäjien järjestämisluvut mahdollistavat jatkossakin toiminnan pitkäjänteisen toteuttamisen

Tilastovuoden 2022 20.9. tilanteen mukaan noin 2,75 prosenttia oppivelvollisista perusopetuksen oppilaista saa opetusta yksityisessä peruskoulussa (15 498 oppilasta). Valtioneuvoston myöntämä perusopetuksen järjestämislupa on 66 yksityisellä opetuksen järjestäjällä. Näiden ylläpitämistä kouluista 23 on steinerkoulu, 11 kristillistä koulu, yksi juutalainen koulu, neljä kielikoulu, yksi montessorikoulu, yksi freinetkoulu ja yksi Reggio Emilia -pedagoginen koulu sekä viisi ulkomaankoulu. Lisäksi perusopetusta ja lisäopetusta järjestetään aikuisille eräissä yksityisissä aikuislukioissa ja 30 kansanopistossa.

2 Valtioneuvoston yleisistunnon toimivalta

Valtioneuvoston ohjesäännön 4 §:n 7 kohdassa tarkoitettuja yhteiskuntapoliittisesti tai taloudellisesti merkittävät lupa-asiat käsitellään ja ratkaistaan valtioneuvoston yleisistunnossa.

Perusopetuslain (628/1998) 7 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitettua opetuksen järjestämiseen.

3 Hakemus, lausunnot ja päätösesitys

3.2 Kristillinen kasvatus Omenapuu ry

3.2.1 Hakemus

Kristillinen kasvatus Omenapuu ry hakee toistaiseksi voimassa olevaa lupaa järjestää kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvaa perusopetusta vuosiluokilla 1—6 Lappeenrannassa 1.8.2024 lukien. Lupaa haetaan ensisijaisesti ilman oppilasmäärärajoitetta ja toissijaisesti enintään 50 oppilaalle. Opetus järjestettäisiin suomen kielellä.

Hakijana on rekisteröity yhdistys Kristillinen kasvatus Omenapuu ry (entinen Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry), jonka kotipaikka on Lappeenranta. Yhdistys on merkitty yhdistysrekisteriin 14.2.2001. Sääntöjensä mukaan yhdistys voi voittoa tavoittelematta ylläpitää 1—3 kristillistä varhaiskasvatyüksikköä, muuta kerhotoimintaa sekä Kristillistä koulu Omenapuuta, joka voi antaa peruskoulun ja lukion oppimäärää vastaavaa opetusta. Lisäksi yhdistys voi järjestää kasvatusta tukevaa toimintaa sekä tehdä tutkimusta. Toimintansa tukemiseksi yhdistyksellä on oikeus ottaa vastaan avustuksia, lahjoituksia ja testamentteja, toimeenpanna myyjäisiä ja rahankeräyksiä sekä omistaa ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta. Yhdistys voi olla osakkaana yrityksissä.

Hakija on ylläpitänyt Omenapuun koulua Lappeenrannassa vuodesta 2009. Koulu on tuottanut yksityisesti oman opetussuunnitelmansa mukaisesti perusopetuspalveluita vuosiluokille 1—6. Koulussa työskentelee kaksi opettajaa ja kaksi avustajaa. Lukuvuonna 2023—2024 koulussa on 20 oppilasta. Lisäksi yhdistys ylläpitää 35-paikkaista päiväkotia Omenapuuta.

Hakija perustelee hakemustaan alueellisella koulutustarpeella. Lappeenrannan seudulla tai muualla Etelä-Karjalassa ei ole toimivaa kristillistä koulua, joten vastaavanlaista erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvaa opetusta ei ole Lappeenrannan seudulla saatavilla. Omenapuun koulu kerää erityispainotuksellaan oppilaita huomattavasti laajemmalla alueella kuin vain koulun välittömästä läheisyydestä. Koulussa käy tällä hetkellä oppilaita pisimmillään 30 kilometrin etäisyydeltä. Koulun toiminta painottuu Lappeenrannan kaupungin alueelle, mutta koulussa on tällä hetkellä oppilaita myös lähikunnasta Taipalsaarelta. Opetukseen (2024 alkavaan tai myöhempään) ennakoilmoittautuneita oppilaita on 114, joista 21 oppilasta on lähikunnista.

Hakija tuo esiin, että ilmoittautumislistan mukaan lukuvuoden 2024—2025 alussa Omenapuun koulussa olisi 63 oppilasta. Hakija arvioi, että ennakkoon ilmoittautuneiden lisäksi oppilaita tulisi lisää, mikäli koulu saisi perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämisluvan. Hakijan arvion mukaan oppilasmäärä kasvaisi siten, että lukuvuonna 2028—2029 oppilasmäärä olisi 73.

Opetuksen järjestämismuotona olisi luokkamuotoinen perusopetus. Opetus järjestettäisiin oppilasmäärän mukaan joko yhdysluokkaopetuksena tai vuosiluokkaopetuksena. Lukuvuonna 2024—2025 opetus järjestettäisiin yhdysluokkaopetuksena kolmen opettajan toimesta, jolloin koulussa toimisi

yhdysluokat 1—2, 3—4 sekä 5—6. Oppilaan saama tuki noudattaisi perusopetuslain mukaista tuen kolmiportaista mallia: yleinen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki. Koulun oppilaalle laadittaisiin yleisen tuen oppimissuunnitelma, mikäli oppilas tarvitsisi säännöllisesti luokanopettajan tai aineenopettajan erityishuomiota ja/tai – järjestelyjä oppimisensa ja koulunkäyntinsä tueksi. Erityinen tuki toteutettaisiin erityis-, tuki- ja samanaikaisopetuksen keinoin. Myös avustajien, psykologin, terveydenhoitajan ja kuraattorin palveluja hyödynnettäisiin tarvittaessa.

Opetushenkilöstön osalta hakija tuo esiin, että lukuvuonna 2024—2025 koulussa toimisi rehtorin lisäksi kaksi opettajaa. Yksi opettajista on myös erityisopettaja. Koulussa toimisi tarvittaessa myös aineenopettajia, ja tarpeen mukaan myös oppilaiden henkilökohtaisia avustajia tai ryhmäkohtaisia koulunkäynnin ohjaajia. Hakija on liittänyt hakemusasiakirjoihin liitteeksi kolmen opettajan tutkintotodistukset. Sen sijaan tarkempaa selvitystä aineenopettajista tai heidän kelpoisuuksistaan ei ole.

Koulun tilojen osalta hakija tuo esiin, että se on tehnyt sekä Kaakkois-Suomen Liiketilat Oy:n että Kiinteistö Oy Myllymäen Liiketalon kanssa aiesopimuksen koulutilojen vuokraamisesta. Aiesopimusten mukaan kiinteistöosakeyhtiöt sitoutuvat vuokraamaan koululle hakijalle koulutiloille asetettavien vaatimusten mukaiset tilat perusopetusluvan perusteella annettavaan Lappeenrannan kristillisen koulun toimintaan 1.8.2024 lukien. Sopimusten toteutumisen ehto on, valtioneuvoston myöntämä opetuksen järjestämislupa. Luvan myöntämisen jälkeen ja sen perusteella sopijaosapuolet päättävät jatkotoimista. Hakemusasiakirjoissa ei ole tarkemmin kuvattu koulutiloja tai opetukseen käytettävää välineistöä.

Hakemuksen liitteenä on tilinpäätökset vuosilta 2021 ja 2022. Yhdistyksen tulos vuodelta 2022 oli noin 15 484 euroa alijäämäinen. Vuoden 2021 tulos oli noin 6 255 euroa ylijäämäinen. Hakemuksen liitteenä on koulutoiminnan talousarvio lukuvuodelle 2024—2025. Talousarvioista käy ilmi, että koulun toiminta on tarkoitussuorittain rahoittaa lähes täysin valtionosuuksilla. Muita tuloja ovat vain tuotemyynti ja tempausten tuotot, yhteensä 5 500 euroa. Kulut muodostuvat suurimmalta osalta opetushenkilöstön henkilöstökuluista.

Opintososiaalisten etujen osalta hakija tuo esiin, että koulun opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Ryhmään kuuluu puheenjohtajana rehtori ja jäsenenä oppilaskunnan edustaja, vanhempain edustaja, erityisopettaja, koulukuraattori, koulupsykologi, kouluterveydenhuoltaja sekä koululääkäri. Yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä seurataan, arvioidaan ja kehitetään kouluyhteisön ja oppilasryhmien hyvinvointia sekä luodaan saatavilla olevien selvitysten ja tutkimusten pohjalta suuntaviivat ja kehityskohteet lukuvuoden opiskeluhoitotyölle. Oppilaiden laajat terveystarkastukset järjestetään vuosiluokilla 1 ja 5. Tarkastuksen tekemiseen osallistuvat sekä kouluterveydenhoitaja että koululääkäri.

Koululla on valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta annetun lain (634/1998) 4 §:ssä tarkoitettu johtosääntö.

3.2.2. Lausunnot

Lappeenrannan kaupungin lasten ja nuorten lautakunta on antanut 16.8.2022 seuraavan lausunnon hakijan hakemuksen johdosta:

Lausunto Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry:n perusopetuksen järjestämislupaa koskevaan asiaan

Liittyy asiahallinnan asiaan:
LPR/913/00.04.02.00/2022

Esittelijä: puh.
Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen
toimialajohtaja Juhani Junnilainen
040 190 6270

Valmistelija/lisätiedot: puh.
Hyvinvointi- ja sivistyspalvelujen
toimialajohtaja Juhani Junnilainen
040 190 6270
etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi

Liitteet

1. Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry:n lausuntopyyntö
Omenapuun koulun perusopetuksen järjestämislupahakemukseen luokka-asteille 1-6

Kristillinen kasvatus Omenapuu ry on pyytänyt 3.6.2022 päivätyllä lausuntopyynnöllä lasten ja nuorten lautakunnalta lausuntoa, joka puoltaisi Omenapuun (Lappeenrannan kristillinen koulu) perusopetuslupaa. Yhdistys hakee valtioneuvostolta lupaa perusopetuksen järjestämiseen luokka-asteilla 1-6 oppilaille, jotka tulevat Lappeenrannasta tai ympäristökunnista. Tällä hetkellä koulu toimii kotikouluna, jossa on 11 lasta. Yhdistys perustelee hakemustaan valinnanvapaudella, vetovoimatekijöillä ja pienen koulun tuomilla eduilla. Yhdistys on valmis tekemään investointeja tiloihin, jos lupa myönnetään. Lisäksi lausuntopyynnössä mainitaan, että muissa kaupungeissa kristillisillä kouluilla on perusopetuslupa ja että Lappeenrannassa toimii kaksi muuta yksityistä koulua, joille on myönnetty perusopetuslupa.

Lappeenrannan kaupungissa kristillisen koulun asia on ollut käsittelyssä vuosina 2009, 2010, 2012, 2016, 2017, 2018 ja 2019. Yhdistyksen lähettämät hakemukset Valtioneuvostolle on hylätty. Lasten ja nuorten lautakunta perusteli 12.3.2019 kielteistä lausuntoa seuraavasti:

Kaupungin aiemmissa lausunnoissa on todettu, että perusopetuslain 7 §:n mukaan Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan tässä laissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Lupa vieraskielisen opetuksen, erityisopetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen ja kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen voidaan myöntää alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella, vaikka

opetuksen järjestäjä ei ole tehnyt edellä tarkoitettua sopimusta. Lupa voidaan myöntää myös ulkomailla järjestettävää opetusta varten. Lausuntopyynnöt ovat koskeneet erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvaa opetusta. Valtioneuvosto voi myöntää luvan, kun on olemassa alueellinen tai valtakunnallinen koulutustarve. Sopimusta koulun ja kaupungin kesken ei edellytetä. Valtioneuvosto arvioi ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulun perustamiselle.

Kaupungin lausunnossa on arvioitu vain paikallista koulutustarvetta. Kaupungin antamissa lausunnoissa on todettu, että kristillisen koulun perustaminen ja olemassaolo Lappeenrannassa sinänsä monipuolistaisi paikkakunnan opetustarjontaa ja sellaisenaan edistäisi kaupungin vetovoimaa. Kaupungin itse ylläpitämien peruskoulujen lisäksi Lappeenrannassa on ollut tarjolla 1990 -luvun alusta lähtien steinerpedagogiikkaan perustuvaa opetusta sekä vuodesta 1997 lukien venäjän kieleen ja kulttuuriin painottavaa opetusta. Venäjän kieleen ja kulttuuriin painottavaa opetusta annetaan säätiön ylläpitämässä koulussa. Lappeenrannan kaupunki on yksi säätiön perustajista.

Kristillisen koulun perustaminen tarkoittaisi, että osa oppilaista, jotka kävisivät muutoin koulua Lappeenrannan kaupungin, ylläpitämässä kouluissa, kävisivät koulunsa yhdistyksen järjestämässä opetuksessa. Tämä pienentäisi kaupungin omien koulujen oppilasmääriä. Kristillisen koulun oppilasmäärä lienee 10-25 oppilasta ikäluokassaan. Kaupungin keskustassa ja keskustan tuntumassa sijaitsevilla kaupungin ylläpitämässä 1—6 vuosiluokkien kouluissa on riittävästi tilaa nykyisille ja tuleville oppilaille.

Väestöennusteiden mukaan lasten määrä myös Lappeenrannassa tulee vähenemään olennaisesti tulevina vuosina. Vuonna 2010 syntyi (nyt 5-luokkalaisia) 781 lasta, tänä vuonna ensimmäisellä luokalla olevia vuonna 2014 syntyneitä oli 708. Vuonna 2021 syntyi 512 lasta. Vuonna 2022 syntyvien määrä jää alle 500 lapsen. Syntyvyys on siis laskenut vuositasolla vajaassa vuosikymmenessä 700 lapsesta 500 lapseen. Koska oppilasmäärä tulee vähenemään tulevina vuosina olennaisesti, ei uuden koulun perustamiselle ole tarvetta, sillä kaupunki joutuu tarkastelemaan kouluverkkoaan ja mahdollisesti lakkauttamaan itse ylläpitämiään kouluja.

Vuonna 2012, 2016 ja 2017 annetuissa lausunnoissa on lisäksi otettu kantaa vuonna 2010 voimaan tulleen kotikuntakorvausmenettelyn näkökulmasta. Lausunnossa on todettu, että taloudellisesti yksityiskoulu rasittaisi kaupungin perusopetuksen järjestämistä. Koska yksityiskouluun siirtyisi yksittäisiä oppilaita eri koulujen opetusryhmistä, kaupungin oman perusopetuksen järjestämiskustannukset eivät alenisi käytännössä lainkaan siinä tilanteessa, että opetusryhmiä ja toimitiloja on entinen määrä. Kaupunki joutuu maksamaan kotikuntakorvauksen jokaisesta yksityiskoulun oppilaasta. Kotikuntakorvaus on vuonna 2022 vuosiluokkien 1—6 oppilaasta yksityiselle koulun ylläpitäjälle 6977 euroa/oppilas ja vuosiluokkien 7—9 oppilaasta 11 163 euroa. Kotikuntakorvaukset rasittaisivat kaupungin taloutta ja mahdollisuutta järjestää kaikille muille lappeenrantalaisille oppilaille laadukasta opetusta, koska oman perusopetuksen järjestämiskustannukset eivät käytännössä alene yksittäisten oppilaiden siirtyessä yksityiskoulun oppilaisiksi. Käytännössä siten jokainen yksityiskoulun oppilas aiheuttaa kaupungille tulojen vähenemistä

kotikuntakorvauksen verran menojen säilyessä lähes ennallaan. Vain sellainen tilanne, että koululla olisi oppilaita niin runsaasti, että se mahdollistaisi opetusryhmien perustamista jättämisen ja koulutiloista luopumisen, talousrasitusta ei syntyisi.

Lausuntopyynnössään Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry vaatii, että yksityiskouluja tulee kohdella yhdenvertaisesti ja viittaa siihen, että kaupunki on aikoinaan puoltanut Steinerkoulun sekä Itä-Suomen koulun perusopetuslupaa. Molemmat yksityiskoulut on perustettu ja ovat saaneet järjestämislupansa ennen nykyisen perusopetuslain voimaantuloa. Kaupungin toimenpitein näiden koulujen järjestämislupaa ei voida myöskään peruuttaa tai muuttaa, eikä sellaiseen toki ole tarvettakaan. Vuonna 1999 voimaan tulleen perusopetuslain perusteluissa todetaan mm. ”Hallituksen tarkoituksena on säilyttää kunnan koululaitos perusopetuksen runkona. Perusopetuksen voimavarat turvataan julkisen koulutusjärjestelmän kautta. Tarkoituksena ei ole tavoitella valtion tai yksityisten perusopetusta antavien koulujen lukumäärän lisäämistä. Lainsäädännössä turvattaisiin nykyisten valtion tai yksityisten koulujen säilyminen ja säilytettäisiin mahdollisuus antaa yksittäisille uusille kouluille järjestämislupa.

Yksityinen koulutuksen järjestäjä tarvitsisi edelleenkin luvan perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämiseen. Lupa myönnettäisiin nykyisestä poiketen oppilaitoksen perustamisen sijasta opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntäminen edellyttäisi erityistä koulutus- tai sivistystarvetta. Koulutuksen tarpeellisuutta tarkasteltaisiin suhteessa asianomaisen paikkakunnan tai alueen koulutuskysyntään ja -tarjontaan. Lisäksi lähtökohtaisesti edellytetään, että kunta, jossa opetusta järjestetään eli koulun sijaintikunta, on tehnyt sopimuksen opetuksen järjestäjän kanssa. Yksityisen yhteisön ja säätiön järjestämän koulutuksen tulee olla tämän lain mukaista. Kunnan kanssa tehtävällä sopimuksella luvan myöntämisen edellytyksenä korostetaan kunnan kokonaisvastuuta asukkaidensa perusopetuksen järjestämisessä. Lakiehdotuksen mukaan lupa voidaan kuitenkin alueellisen tai valtakunnallisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella myöntää myös ilman kunnan kanssa tehtyä sopimusta. Tällöin luvan myöntäminen perustuu siihen, että kunnat eivät järjestä koulutusta, joka palvelisi myös muita kuin asianomaisen kunnan koulutustarpeita. Tällöinkin lupa voitaisiin myöntää vain erityisopetuksen, vieraskielisen opetuksen, erityiseen maailmankatsomukselliseen tai kasvatusopilliseen järjestelmään perustuvan opetuksen tai kansanopistossa muille kuin oppivelvollisille annettavan opetuksen järjestämiseen.

Perustettaessa valtakunnalliseen tai alueelliseen sivistystarpeeseen perustuvia kouluja tulisi kuulla kuntia, joissa opetusta järjestetään.”

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan myös, että ”Opetuksen järjestämisluvan myöntäminen on vapaaharkintainen hallintotoimi. Näin ollen luvan hakijalla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta koulutuksen järjestämisluvan saamiseen, vaikka luvan myöntämiselle säädetyt edellytykset täyttyisivät. Lupahakemusten käsittelyssä ja lupien myöntämisessä tulee noudattaa yleisiä hallinnon oikeusturvaperiaatteita kuten yhdenvertaisen kohtelun ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteita.”

Mikäli Lappeenrannan kaupunki puoltaisi Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry:n hakemusta erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämiseen, tulisi Lappeenrannan kaupungin suhtautua samalla tavoin kaikkiin muihinkin erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvan opetuksen järjestämislupahakemuksiin.

Yhdenvertaisuusarvioinnissa on otettava huomioon hakemusajankohta. Mikäli tällä hetkellä olisi käsittelyssä useampia yksityiskoulun perustamista koskevia lausuntopyyntöjä, olisi Lappeenrannan kaupungin lausunto saman sisältöinen kaikille: yksityiskoulut monipuolistavat koulutustarjontaa, mutta rasittavat kotikuntakorvausten myötä kaupungin taloutta eikä Lappeenrannan kaupungissa ole paikallista koulutuksellista tarvetta uuden koulun perustamiseen, sillä lasten lukumäärä vähenee lähivuosina voimakkaasti niin Lappeenrannassa kuin muuallakin maakunnassa.

Edellä esitetyin perusteiden ei ole perusteltua tukea uuden koulun perustamista. Kaupungin lausunnossa on arvioitu vain paikallista koulutustarvetta. Valtioneuvosto voi myöntää luvan, kun on olemassa alueellinen tai valtakunnallinen koulutustarve. Sopimusta koulun ja kaupungin kesken ei edellytetä. Valtioneuvosto arvioi ammatilliset ja taloudelliset edellytykset koulun perustamiselle.

Lasten määrän kehitys on heikentynyt verrattuna aiemmin tehtyihin ennusteisiin. Alakoululaisten määrä tippuu tuhannella oppilaalla vuosikymmenen loppuun mennessä.

Esittelijän ehdotus

Lasten ja nuorten lautakunta esittää lausuntonaan, että Lappeenrannan kaupunki ei puolla Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry:n lupahakemusta. Lasten määrä laskee tulevina vuosina selvästi ja tämä aiheuttaa mittavan taloudellisen paineen opetustoimelle. Uuden koulun perustaminen aiheuttaisi välitöntä lisäkustannusta Lappeenrannan kaupungille menetettynä oppilaskohtaisena rahoituksena sekä vaikeuttaisi entisestään opetusjärjestelyjen muuttamista lapsimäärän kehityksen mukaisesti.

Päätös

Asiasta käydyin keskustelun aikana Linda Brandt-Ahde ehdotti Ilpo Heltimoisen ja Pasi Riepposen kannattamana, että ”*Lasten ja nuorten lautakunta puoltaa opetuslupan myöntämistä Omenapuun koululle (Kristillinen kasvatus Omenapuu ry).*”

Kristillisellä arvopohjalla, johon meidän länsimaisen yhteiskunnan juuretkin perustuvat, toimivia kouluja on muualla Suomessa yhteensä viidessätoista (15) eri kaupungissa yhteensä 16 koulua Lahdesta Rovaniemelle. Opetuslupaa hakeneet muut 15 koulua ovat sen saaneet, paitsi Lappeenrannassa, sillä meillä opetuslupaa ei olla puollettu vuosina 2009, 2010, 2012, 2016, 2017, 2018 ja 2019. Lappeenranta ei ole kaupunkina olosuhteitaan poikkeava verrattuna muihin kaupunkeihin. Lappeenrannan tulisi hyödyntää vetovoimatekijät muiden kaupungin tavoin.

Lappeenrannassa toimii 2 muuta yksityistä koulua ja siksi yhdenvertaisuuden, työllistymisen ja positiivisen imagon nimissä tulee lupaa puoltaa myös 13 vuotta

toimineelle Lappeenrannan kristilliselle koululle. Peruste puoltaa lupaa on myös vetovoimaisuus Lappeenrannan lisäksi lähialueille. Viime vuonna Lappeenrannan kristillisen koulun 11 oppilaasta puolet tulivat Lappeenrannan ulkopuolelta. Taloudellinen menetys kotikuntakorvauksina verrattuna muihin yksityisiin kouluihin on todella merkittävästi pienempi ja siksi taloudellisin perustein ei opetushupaa voida tältä pieneltä koululta evätä tai esittää, ettei koululle olisi tarvetta. Lappeenrannassa kristillinen koulu on toiminut jo 13 vuotta.

Lappeenrannassa kristillinen koulu lisää kaupungin palvelutarjontaa ja houkuttelevuutta. Koulu tuo myös joustavuutta eikä aiheuta kaupungille pysyviä kustannuksia tai investointitarpeita. Oppimistulokset ovat kristillisissä kouluissa olleet erinomaiset. Kouluissa noudatetaan valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia opetussuunnitelmia, jossa oppiaineet, sisällöt ja tavoitteet ovat samat kuin muissa peruskouluissa Suomessa. Kristillisuus näkyy luontevasti arjen toimintakulttuurissa, juhlissa ja tapahtumissa.

Esitän, että lasten ja nuorten lautakunta puoltaa opetushuvan myöntämistä Omenapuun koululle.”

Puheenjohtaja totesi, että koska asiassa on tehty kannatettu ehdotus, asiasta on äänestettävä. Puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Linda Brandt-Ahteen tekemää esitystä, äänestävät Ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Tämän jälkeen suoritetussa äänestyksessä kolme (3) lasten ja nuorten lautakunnan jäsentä (Iljin, Kemppainen, Lohi) äänestivät JAA ja seitsemän (7) lasten ja nuorten lautakunnan jäsentä (Brandt-Ahde, Heltimoinen, Kaarna, varajäsen Tuttavainen, Lampi, Riepponen, Viinikainen) äänestivät EI. Yksi jäsen oli poissa. Puheenjohtaja totesi lautakunnan hyväksyneen Linda Brandt-Ahteen tekemän esityksen.

Merkittiin, että puheenjohtaja Harri Iljin jätti asiasta eriävän mielipiteen.

Täytäntöönpano
Lappeenrannan kristillinen kasvatus ry
Kaupunginhallitus

Opetushallitus on antanut 3.11.2023 seuraavan lausunnon hakijan opetussuunnitelmasta:

Lausunto perusopetuksen opetussuunnitelmasta / Kristillinen kasvatus Omenapuu ry

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Opetushallitukselta lausuntoa Lappeenrannan Kristillinen kasvatus Omenapuu oy:n n (opetuksen järjestäjä) laatimasta Kristillinen koulu Omenapuun vuosiluokkien 1—6 opetussuunnitelmasta.

Opetushallitus on antanut perusopetusta varten valtakunnalliset perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräys 104/011/2014) ja

täydennykset, joiden mukaisesti paikallinen perusopetuksen opetussuunnitelma laaditaan. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee päättää ja kuvata. Lisäksi opetussuunnitelman perusteiden jälkeen tehdyt täydennykset ja muutokset on otettava huomioon myös paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa.

Arvioinnin kohdistuminen

Kristillinen kasvatus Omenapuu oy:n Kristillinen koulu Omenapuun verkkosivujen mukaan koulussa annetaan perusopetusta vastaavaa opetusta vuosiluokilla 1—6. Kristillinen kasvatus Omenapuu oy on hakenut opetuksen perusopetuslain (628/1998) 7 §:n mukaista perusopetuksen järjestämislupaa vuosiluokille 1—6 1.8.2024 alkaen ilman oppilasmäärärajoitetta, jonka vuoksi lausutaan yleisesti Kristillinen kasvatus Omenapuun koulun perusopetuksen opetussuunnitelmasta. Opetushallituksen arvio opetussuunnitelmista perustuu Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 määräyksiin. Lisäksi opetussuunnitelman perusteiden jälkeen tehdyt täydennykset ja muutokset on otettava huomioon myös paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa. Edellä mainitut opetussuunnitelman perusteiden asiakirjat sisältävät yksityiskohtaisia ohjeita paikallisen opetussuunnitelman laatimiseksi.

Opetushallitus toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä

Perusopetuslain mukaan opetuksen tulee edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana. Opetuksen tavoitteena on lisäksi turvata riittävä yhdenvertaisuus koulutuksessa koko maan alueella. Opetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään.

Valtioneuvosto voi myöntää rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen järjestämiseen. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että opetuksen järjestäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen ja että opetuksen järjestäjä ja kunta, jossa opetusta järjestetään, ovat sopineet asiasta. Luvan myöntämisen edellytyksenä on, että hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset opetuksen asianmukaiseen järjestämiseen.

Opetushallitus toteaa, että Lappeenrannan Kristillinen kasvatus Omenapuu oy:n kristillinen koulu Omenapuun (jäljempänä Omenapuun koulun) perusopetuksen opetussuunnitelma ei nykyisessä muodossaan anna edellytyksiä järjestää perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (POPS2014) mukaista opetusta. Opetussuunnitelmassa on lukuisia puutteita ja virheitä, joita on kuvattu jäljempänä tarkemmin.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmaa tulee täsmentää kauttaaltaan siten, että siellä ei ole perusteiden vastaisia tai niiden kanssa ristiriidassa olevia linjauksia, eikä myöskään kirjauksia, jotka eivät opetussuunnitelmaan kuulu tai ovat lainsäädännön

kanssa ristiriidassa. Opetuksen järjestäjän tulee korjauksilla osoittaa ammatilliset edellytykset myös opetussuunnitelman laatimiseen.

Perusopetuksen opetussuunnitelmaa ohjaa ensisijaisesti Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014), joissa määrätään paikallisesti päätettävistä asioista kunkin luvun kohdalla erikseen.

Lisäksi tulee huomioida Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset koskien A1-kielen opetusta vuosiluokilla 1—2 (astunut voimaan 1.1.2020), Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa, Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset (astunut voimaan 1.8.2020) sekä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muutokset ja täydennykset lukuun 14 Vuosiluokat 3—6 (astunut voimaan 1.8.2023).

Täsmennettyjä havaintoja perusopetuksen opetussuunnitelmasta vuosiluokkien 1—6 osalta

Opetushallitus huomioi, että Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa ei kaikilta osin ole selkeästi erotettu Perusopetuksen opetussuunnitelman perustekstiä paikallisesta eli Omenapuun koulun opetussuunnitelman tekstistä. Omenapuun koulun opetussuunnitelman lukijan tulisi erottaa lukemastaan, mitä Perusopetuksen opetussuunnitelma määrää ja miten määrätty asiat Omenapuun koulun opetuksessa toteutuvat.

Opetushallitus huomioi myös, että Omenapuun koulun eri oppiaineissa paikalliset kirjaukset on tehty erimitallisesti. Vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 kohdalla esitetään eriävin tavoin tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin.

Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Myös oppiaineiden välillä kuin myös saman oppiaineen sisällä eri vuosiluokkakokonaisuuksien (1—2 ja 3—6) välillä kirjausten tyyli vaihtelee. Opetuksen tavoitteita ei aina erota tekstityylillisesti sisältöalueiden kuvauksista ja lukijalle jää usein epäselväksi opetuksen tavoitteiden suhde niihin sisältöalueisiin, joiden avulla tavoitteisiin on tarkoitus kullakin vuosiluokalla päästä. Tätä osuutta tulee tarkastella läpi paikallisen opetussuunnitelman. Tavoitteena olisi, että opetussuunnitelma toimisi informaationa myös huoltajille; Mitä oppilaan opinto-ohjelmaan kunakin lukuvuonna sisältyy, mitkä ovat opetuksen tavoitteet kullakin vuosiluokalla eri oppiaineissa ja miten tavoitteisiin eri oppiaineiden sisältöalueiden ja niiden paikallisten täsmennysten avulla päästään. Tulee myös huomioida, että oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa kohdentuu tavoitteiden saavuttamiseen, ei yksittäisten sisältöjen osaamiseen.

Lisäksi Opetushallitus huomauttaa, että Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa kussakin oppiaineessa on vuosiluokan 6. kohdalla vanhentuneet hyvän osaamisen (8) kriteerit. Arvosanojen 5, 7, ja 9 osaamisen tason kuvaukset puuttuvat.

Muutosmääräyksen 18.1.2023 OPH-172-2023, mukaan Perusopetuksen opetussuunnitelman 2014 täydennykset lukuun 6.

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa sisällytetään sellaisenaan paikalliseen opetussuunnitelmaan, eri erilliseksi liitteeksi. Muutosmääräys OPH-172-2023 on astunut voimaan 1.8.2023.

Luku 2. Perusopetus yleissivistyksen perustana

Otsikosta s. 4 on hyvä korjata yleissivistyksen-sana oikeaan muotoon.

Luvussa 2.2 s. 9 todetaan, että “Omenapuun koulussa korostetaan jokaisen ihmisen kunnioittamista.” Sen jälkeen kuitenkin on lisäys “Oppilaita kasvatetaan huoltajien ja muiden auktoriteettien kunnioittamiseen.” Lause herättää huomiota. Opetushallitus toteaa, että Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ei tuoda esille, eikä aseteta tavoitteeksi auktoriteettien kunnioittamista.

Luku 3. Perusopetuksen tehtävät ja yleiset tavoitteet

Olisi hyvä, jos Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa olisi kaikilta osin selkeästi erotettu Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden teksti paikallisesta eli Omenapuun koulun opetussuunnitelman tekstistä. Monin paikoin näin onkin, mutta laaja-alaisen osaamisen kuvauksissa ei. Sinänsä kuvaukset ovat asianmukaisia ja on hyvä, että laaja-alainen osaaminen on huomioitu myös työtapojen yhteydessä.

Luku 4. Yhtenäisen perusopetuksen toimintakulttuuri

Opetushallitus huomioi, että oppimisympäristöjä koskevassa luvussa 4.4.1 mainittu hengellinen oppimisympäristö rinnasteisena muihin oppimisympäristöihin (fyysiset, psyykkiset, sosiaaliset ja pedagogiset rakenteet) on ongelmallinen. Omenapuun koulun opetussuunnitelmasta saa käsityksen, että jokaisella oppilaalla on oltava hengellinen oppimisympäristö samaan tapaan kuin on fyysinen tai pedagoginen oppimisympäristö. Hengellisen oppimisympäristön kuvauksessa todetaan, että ”Koulussamme on mielipiteen ja hengellisen ajattelun vapaus.” Kuinka tämä huomioi oppilaat (ja perheet), jotka eivät koe luontevaksi ”hengellistä ajattelua”? Opetushallitus muistuttaa, että perusopetus on oppilaita uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamaton, eikä oppilaalta voi edellyttää ”hengellistä ajattelua”. Voisiko hengellisyyden poistaa oppimisympäristö-luvusta ja siirtää soveltuvin osin esim. toimintakulttuuria koskevaan lukuun, koska s. 35 sen yhteydessä muutoinkin puhutaan toimintakulttuurista?

Luku 4.2.3 Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus, s. 25. Paikallista Perustetekstin lisäksi toimintakulttuurin kehittämiseen vaikuttavien asioiden kuvausta tulisi täydentää kuvauksella kielitietoisuuden opetuksen toteuttamisesta.

Luku 5. Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa luvun 5. otsikko poikkeaa perusteiden otsikosta. Pyydetään tarkentamaan otsikon muoto vastaamaan perusteita.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa näyttäisi siltä, että perusteiden Luku 5.2.1 Oppilaiden osallisuus, on Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa kirjoitettu omasanaisesti luvun 5.2 Yhteistyö tekstin yhteyteen. Opetushallitus huomioi, että oppilaiden osallisuudesta olisi hyvä antaa täsmentäviä esimerkkejä, miten toimitaan paikallisella tasolla. Esimerkiksi millä konkreettisilla tavoilla oppilaskunnan hallitusta, tukioppilaita jne. osallistetaan koulun toimintaan oppilaiden ikävuosien edellyttämällä tavalla.

Luku 6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi

Luku 6. on siirretty Omenapuun koulun opetussuunnitelmaan sellaisenaan perustemääräyksen mukaisesti. Paikallisesti on täsmennetty yhteistyö huoltajien kanssa ja arvioinnista tiedottamisen muodot.

Luku 16.3.2. Arviointikäytänteet Omenapuun koulussa

Opetushallitus huomauttaa, että Opetussuunnitelman perusteiden (2014) luvussa 6.11.1 Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa määrätään arvioinnista seuraavasti: *”Vuosiluokkien 4—8 lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat... Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.”*

Lisäksi kyseisessä luvussa käyttäytymisen arvioinnista määrätään seuraavasti: *”Käyttäytymisestä annetaan numeroarvosana lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa vuosiluokilla 4—8. Jos käyttäytymisestä annetaan vuosiluokilla 1—3 sanallinen arvio, se annetaan todistuksen liitteellä. Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteenä. Käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin.”*

Opetushallitus kehottaa tarkentamaan paikallisesti päättyjä arvioinnin täsmennyksiä vastaamaan perusteita. Lisäksi suosittelemme täsmentämään, miten eri käyttäytymisen arvioinnin paikallisesti päätettyjä tavoitteita on mahdollista mitata, jotta arviointi olisi tasaveroista. Esimerkiksi Omenapuun koulun opetussuunnitelman luvussa 6.13.3.: ”Oppilas noudattaa hyviä tapoja (esim. tervehtii, odottaa omaa vuoroaan, kiittää ja pyytää anteeksi, on rehellinen ja auttaa muita). Miten tämän tavoitteen toteutumista mitataan? Miten mitataan tervehtimistä tai rehellisyyden toteutumista?”

Omenapuun koulun opetussuunnitelman luvussa 6, s. 81, mainitaan erityisen tutkinnon järjestämisestä, joka on siirretty paikalliseen opetussuunnitelmaan perusteiden luvun 6. sellaisenaan siirtämisen yhteydessä. Opetushallitus huomioi, että erityisessä tutkinnossa suoritetaan oppimääriä seuraavasti: Joko yhden oppiaineen oppimäärä (koko perusopetuksen osalta), osittain suoritettu perusopetuksen oppimäärä (useita oppiaineita) tai koko perusopetuksen oppimäärä. Kirjaus antaa tällaisenaan ymmärtää, että Omenapuun koululla olisi mahdollisuus suorittaa myös perusopetuksen oppimäärä kokonaisuudessaan, jolloin opetuksen

järjestämisen lupa tulisi olla vuosiluokille 1—9. Tällaista ei kuitenkaan tässä yhteydessä haeta.

Olisi hyvä todeta, miksi Omenapuun koulu ei järjestä erityistä tutkintoa.

Perusopetuslaissa tarkoitetun erityisen tutkinnon voi järjestää se, jolla on lupa järjestää perusopetusta. Erityiseen tutkintoon osallistuvan tulee osoittaa, että hänen tietonsa ja taitonsa vastaavat perusopetuksen oppimäärän tietoja ja taitoja. Opetuksen järjestäjä kuvaa paikallisessa opetussuunnitelmassa, mikäli on jokin erityinen syy, ettei erityisen tutkinnon järjestäminen ole mahdollista.

Luku 7. Oppimisen ja koulunkäynnin tuki

Perusteiden teksti ei ole selkeästi erotettavissa Omenapuun koulun opetussuunnitelman tekstistä. Tuen lukuja on lisäksi kirjoitettu omasanaisesti. Paikallisesti päätettävien asioiden erottaminen selkeämmin perusteiden tekstistä voisi selkiyttää luvun luettavuutta.

Luku 8. Opiskeluhoolto

Opiskeluhoiltoa koskeva osuus mukaan lukien Opetuksen järjestäjän opiskeluhoiltoosuunnitelma vastaa perustemääräystä ja se on valmisteltu huolellisesti ja asiantuntevasti.

Opetushallitus huomioi kaksi seikkaa.

Hyvinvointialue ei ole toimittanut tietoa kaikista käytettävistä opiskeluhoiltopalveluista opetuksen järjestäjälle eikä sitä näin ollen ole ollut mahdollista ilmoittaa opiskeluhoiltoosuunnitelmassa.

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä on kuvattu pääsääntöisesti kiusaamisen kannalta. Häirinnän ja väkivallan (jota kuvattu kyllä kriisisuunnitelmassa) näkökulmat kannattaa ottaa huomioon opiskeluhoiltoosuunnitelman jatkokehittämisessä.

Luku 9. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä erityiskysymyksiä

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa ilmenee epäloogisuutta eri kielten, saame, romani ja viittomakieli kirjauksissa. Olisi hyvä yhdenmukaistaa kirjaukset, jotta lukijalle näyttäytyisi jatkumo, samalla tavalla tehdyt kirjaukset.

Omenapuun koulun opetussuunnitelman luvussa 9.2. Romani kielen osuus on kirjoitettu omasanaisesti. Tulee selkeämmin erottaa perusteteksti ja Omenapuun koulun oma, paikallinen kirjaus.

Myös luku 9.3. Viittomakielen osuus on osittain omasanainen, lisäksi puuttuu paikallinen laajuuden kirjaus.

“Paikallisen opetussuunnitelman laadinnassa otetaan huomioon suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen laajuus.

Opetussuunnitelman perusteet on laadittu viittomakielen ja kirjallisuuden opetukseen, jota annetaan äidinkielen ja kirjallisuuden tuntimäärällä. Muun viittomakielen ja kirjallisuuden opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyssä sekä oppimisen arvioinnissa huomioidaan opetuksen laajuus.”

Lisäksi luku 9.4 Muut monikieliset oppilaat: Lauseessa *Valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyvälle oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma yleiseen tukeen vähintään ensimmäiseksi vuodeksi* ei tarvita yleisen tuen kirjausta, vaan oppimissuunnitelma on syytä laatia joka tapauksessa ja täsmentää sitä, jos tarve esimerkiksi yleiseen tukeen ilmenee.

Luku 11. Erityiseen maailmankatsomukseen tai kasvatustieteelliseen järjestelmään perustuva perusopetus

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa luvun 11. otsikko poikkeaa perusteiden otsikosta. Pyydetään tarkentamaan otsikon muoto vastaamaan perusteita.

Omenapuun koulun opetussuunnitelman luvussa 11.5 viitataan uskonnollisten tilaisuuksien järjestämistä koskevien menettelyjen osalta Opetushallituksen tiedotteeseen vuodelta 2006. Opetushallitus huomauttaa, että juhlien ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisessä noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja Opetushallituksen vuonna 2022 antamaa ohjetta perusopetuksen uskonnon ja elämäntietämisen opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa (OPH-3903-2022).

Luku 12. Valinnaisuus perusopetuksessa

Perusteiden teksti ja Omenapuun koulun omat, paikalliset lisäykset eivät ole riittävässä määrin eroteltuja, jolloin jää epäselväksi mikä on perusteiden mukaista määräystä ja mikä Omenapuun koulun omaa, paikallista toteutustapaa ja täsmennystä. Perusteita ei tulisi kuvata omasanaisesti.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit

Valtioneuvoston asetuksessa (422/2012) vuosiluokille 1—6 osoitettujen taide- ja taitoaineiden valinnaisten 6 vuosiviikkotunnin jakamista musiikin, kuvataiteen ja käsityön välillä olisi tarpeellista täsmentää Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa luvussa 12 (s. 124) ja mahdollisesti myös paikallisessa tuntijaossa (s. 3). Opetussuunnitelmasta ei käy riittävän selvästi ja yksiselitteisesti ilmi, missä laajuudessa taide- ja taitoaineiden valinnaisten vuosiviikkotunnit jaetaan taide- ja taitoaineiden oppimääriin.

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA, sivu 124

Opetussuunnitelmassa vuosiluokille 3.—6. tarkoitetut taide- ja taitoaineiden valinnaiset kuusi vuosiviikkotuntia jaetaan seuraavalla tavalla:

4. *luokalle kaksi vuosiviikkotuntia (käsityö ja kuvataide)*

5. *luokalle kaksi vuosiviikkotuntia (käsityö ja kuvataide)*
6. *luokalle kaksi vuosiviikkotunti (käsityö ja musiikki)*

Valinnaiset aineet

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa ei ole perusteiden luvun 12 mukaisesti päätetty, mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet. Lisäksi puuttuu valinnaisten aineiden laajuuksien, tavoitteiden, sisältöjen ja arvioinnin kuvaukset. Paikallisessa tuntijaossa opetussuunnitelman sivulla (s. 3) valinnaisten aineiden oppimääriin osoitetaan yhteensä 4 (neljä) vuosiviikkotuntia 3—6 vuosiluokille.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 mukaisesti opetuksen järjestäjän tulee päättää ja kuvata opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut valinnaisten aineiden osalta seuraavasti:

- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu
- mikä on kunkin valinnaisen aineen nimi ja laajuus sekä vuosiluokat, joilla kutakin valinnaista ainetta tarjotaan
- miten vuosiviikkotunnit jaetaan vuosiluokittain
 - o mitkä ovat kunkin valinnaisen aineen tavoitteet ja sisällöt vuosiluokittain sekä oppimisympäristöihin, työtapoihin, tukeen ja ohjaukseen liittyvät mahdolliset erityispiirteet. (12.4 Paikallisesti päätettävät asiat, 12. Valinnaisuus perusopetuksessa).

Omenapuun koulun opetussuunnitelmasta ei löydy valinnaisten aineiden kuvausta erillisellä liitteellä tai oppiaineiden yhteydessä kirjattuna. Tuntijakoon kirjatut valinnaiset aineet tulee kuvata perusteiden mukaisesti.

Luvut 13. ja 14. Vuosiluokat 1—2 sekä 3—6

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu Vuosiluokkien 1—2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteiden (2019, myöhemmin tekstissä VOPS2019) mukainen teksti luvusta 13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen. Tekstille on tehty paikallinen tarkennus myöhemmin tekstissä määräyksen mukaisesti.

Oppiaineet vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 aikana

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, suomen kieli ja kirjallisuus

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärä on kuvattu perusteiden mukaisesti vuosiluokilla 1—6 mutta 6. vuosiluokan osuudessa Oppimisen ja osaamisen arviointi -alaluku on vanhentunut. Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi. Muutosmääräys OPH- 172-2023 (astunut voimaan 1.8.2023).

Opetushallitus huomauttaa, että vuosiluokan 6. lukuvuosiarvioinnin kriteerit eivät ole opetussuunnitelman liitteitä.

Äidinkieli ja kirjallisuus, SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS (S2) Vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 kohdalla, sivulla 267 hajonnut taulukko T6:n kohdalla suositellaan korjattavan siten, että sama tavoite ei olisi jakautuneena kahdella eri rivillä.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Omenapuun koulun toisen kotimaisen kielen, ruotsin ja vieraiden kielten opetussuunnitelma, vuosiluokat 1—6

Omenapuun koulun opetussuunnitelman mukaan koulu tekee yhteistyötä Lappeenrannan kaupungin kanssa A2-kielen opetuksen järjestämisessä. Lukijaa kiinnostaa, onko tästä tehty alustava sopimus Lappeenrannan kaupungin kanssa ja kuinka opetus käytännössä toteutetaan.

Koulun opetussuunnitelman luvussa 12.3 Vieraiden kielten vapaaehtoiset ja valinnaiset oppimäärät todetaan, että Vapaaehtoisen A-kielen (A2-kielen) laajuus on vähintään 12 vuosiviikkotuntia ja valinnaisen B-kielen (B-kielen) laajuus on vähintään neljä vuosiviikkotuntia. Tämä ei vastaa valtioneuvoston tuntijakoasetusta (2018) vuosiluokkien 1—6 osalta. Samoin käsitteet valinnainen B-kieli ja B-kieli eivät ole tuntijakoasetuksen eivätkä myöskään Perusopetuksen opetussuunnitelman (2014) mukaisia.

Vieraan kielen A1-oppimäärä, englantia, vl 1—2

Koulun opetussuunnitelman vuosiluokkia 1—2 koskevan väliotsikon 13.3.3 mukaan Omenapuun koulussa opetetaan toista kotimaista kieltä. Näin ollen otsikointi ei luvun 13.3.3 edellä mainitussa kohdassa eikä muuallakaan koulun opetussuunnitelmassa vastaa koulun tuntijakoa, jonka mukaan A1-kieli on englantia.

Taulukosta, josta käy ilmi muun muassa opetuksen tavoitteet, puuttuu väliotsikko Kielenopiskelutaidot. Taulukon alla olevasta väliotsikosta ei käy ilmi, ovatko keskeiset sisältöalueet koulun omia tarkennuksia vai Vuosiluokkien 1—2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteiden (2019, myöhemmin tekstissä VOPS2019) mukaisia tavoitteita.

Koulun opetussuunnitelmasta puuttuu VOPS2019:n mukainen teksti luvusta 13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen. Tekstille on tehty paikallinen tarkennus myöhemmin tekstissä määräyksen mukaisesti.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Matematiikka

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 paikallisten kirjausten eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin

tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Matematiikan vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 keskeisiä sisältöalueita ei ole kohdennettu vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee muun muassa päättää, mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet (T) ja keskeiset sisältöalueet (S) vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2.

Matematiikan vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet on kohdennettu vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa perusteiden mukaisesti. Kaikkiin matematiikan tavoitteisiin pyritään kaikkien vuosiluokkien aikana.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Ympäristöoppi

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 paikallisten kirjausten eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Jokaista ympäristöopin opetuksen tavoitetta (T1-T15) opiskellaan vuosiluokilla 1 ja 2. Keskeisiä sisältöalueita on kohdennettu vuosiluokittain ja tarkennettu paikalliseen opetussuunnitelmaan oppimistehtävien, opetuksen toteuttamisen ja sisällöllisten teemojen kautta. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, mikä sisältöalue on kuinkin tavoitteen kohdalla kullakin vuosiluokalla kyseessä, toteutuvatko kaikki sisältöalueet vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 aikana.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa jokaisella vuosiluokalla 3—6 opetetaan kaikkia opetuksen tavoitteita (T1-T19). Opetuksen tavoitteita on tarkennettu paikallisesti siten, että tarkennuksiin on poimittu osia perusteiden opetuksen tavoitteista ja ne on kirjoitettu omasanisesti. Tarkennukset viittaavat ennemminkin oppituntien teemoihin tai tapoihin toteuttaa opetusta kyseisellä vuosiluokalla kuin oppilaan oppimiseen (toiminnan suuntaamiseen) opetuksen tavoitteiden suuntaisesti.

Opetushallitus huomauttaa, että opetuksen tavoitteita ei tulisi muokata perusteiden vastaisesti.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa vuosiluokilla 3—6 keskeiset sisältöalueet on kohdennettu opetuksen tavoitteisiin (T1-T19). Kaikkia sisältöalueita opetetaan jokaisella vuosiluokalla. Osittain sisältöjen kuvaukset on kirjattu opetussuunnitelmaan ennemminkin tapoina toteuttaa opetusta kuin tavoitteisiin liittyvinä sisältöinä. Toisaalta tavoitteeseen T11 on kirjattu jokaiselle vuosiluokalle *“Käytetään monipuolisesti hyväksi tieto- ja viestintäteknologiaa ikäkaudelle sopivalla tavalla sisältöalueilla S1-S6 ”*.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita on paikallisesti lisätty opetuksen tavoitteisiin perusteista poiketen. Esimerkiksi 6. vuosiluokalla tavoitteeseen T16 perusteissa on kirjattu L1 ja L5, paikallisessa opetussuunnitelmassa on lisätty yksi laaja-alaisen osaamisen tavoite L1, L2 ja L5.

Toisaalta joistakin opetuksen tavoitteista uupuu perusteisiin kirjattu laaja-alaisen osaamisen tavoite. Esimerkiksi ympäristöopin tavoitteet vuosiluokilla 3—6 ja laaja-alainen osaaminen opetussuunnitelman perusteissa tavoitteessa T7: L2, L3 ja L5, mutta paikalliseen opetussuunnitelmaan on kirjattu vain L3, L5 eli kyseiseen tavoitteeseen liittyvä laaja-alainen osaaminen L2 puuttuu.

Opetushallitus kehottaa pohtimaan, onko tarkoituksenmukaista pyrkiä kaikkiin ympäristöopin opetuksen tavoitteisiin jokaisella vuosiluokalla kokonaisuuksissa 1—2 ja 3—6. Tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain voisi myös olla selkeämpää laatia sisältöalueiden kuvausten vuosiluokittaisen täsmentämisen kautta.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Uskonto

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Jokaista uskonnon opetuksen tavoitetta (T1-T8) opiskellaan vuosiluokilla 1 ja 2. Keskeisiä sisältöalueita on kohdennettu vuosiluokittain ja tarkennettu paikalliseen opetussuunnitelmaan oppimistehtävien, opetuksen toteuttamisen ja sisällöllisten teemojen kautta. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, mikä sisältöalue on kuinkin tavoitteen kohdalla kullakin vuosiluokalla kyseessä, toteutuvatko kaikki sisältöalueet vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 aikana.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee muun muassa päättää, mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet (T) ja keskeiset sisältöalueet (S) vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2.

Vuosiluokkien 3—6 uskonnon evankelisluterilaisen oppimäärän kuvaus sisältää paikallisen lisäyksen uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvistä erityispiirteistä. Siellä todetaan: *”Osallistuminen koululaisjumalanpalveluksiin (vapaavalintainen) mahdollistaa käytännössä tutustumisen kyseisen uskontokunnan rituaaleihin ja tapoihin. Tällöin myös opitaan asiallista käyttäytymistä uskonnollisessa tilaisuudessa ja opitaan kunnioittamaan omaa tai toisen pyhää.”* Oppiaineen laaja-alaisen osaamisen paikalliseen kuvaukseen on kirjattu vuosiluokille 3—6: *”Yhteistyössä seurakuntien kanssa oppilaat voivat ottaa vastuuta esim. koululaisjumalanpalveluksen ohjelmasta ja saada sitä kautta kokemuksia seurakunnissa toteutettavista työtehtävistä ja niiden sisällöistä.”* sekä *”Oppilaita*

innostetaan osallistumaan seurakuntien ja järjestöjen toimintaan, joissa voi oppia osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja ja kasvaa vähitellen vastuun kantamiseen vapaaehtoistyöntekijänä toimimisen kaltaisissa tehtävissä.”

Kirjaukset ovat ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden kanssa. Opetushallitus huomauttaa, että uskonnon opetus ei voi sisältää uskonnollisia tilaisuuksia kuten koululaisjumalanpalveluksia. Opetus ei voi myöskään muulla tavoin olla uskonnollisesti sitouttavaa.

Lisäksi vuosiluokalle 2 on kirjattu tavoitteen T7 yhteyteen paikallinen lisäys: ”*Pohditaan sitä, että minä olen arvokas ja minulla on tehtävä osana huomakuntaa.*” Kyseisen kirjauksen jälkimmäinen osa on uskonnollisesti sitouttava ja määrittelee oppilaan kristillisestä vakaumuksesta käsin.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa uskonnon opetuksen tavoitteet on kohdennettu vuosiluokittain. Niitä on samalla tarkennettu paikallisesti siten, että tarkennukset viittaavat myös kyseisellä vuosiluokalla opiskeltaviin sisältöihin ja tapoihin toteuttaa opetusta. Vuosiluokkien 3—6 tavoitteisiin liittyvien paikallisten kuvausten perusteella Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä keskeisiä sisältöjä jää käsittelemättä opetuksessa. Esimerkiksi tavoite T6 ja siihen liittyvät sisällöt eivät ole opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti edustettuina vuosiluokkakohtaisissa tavoitteiden kuvauksissa.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustiedon keskeisiä sisältöalueita on kohdennettu vuosiluokittain vuosiluokkakokonaisuudessa 1—2 ja tarkennettu paikalliseen opetussuunnitelmaan oppimistehtävien, opetuksen toteuttamisen ja sisällöllisten teemojen kautta. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, mikä sisältöalue on kuinkin tavoitteen kohdalla kullakin vuosiluokalla kyseessä, toteutuvatko kaikki sisältöalueet vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 aikana.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee muun muassa päättää, mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet (T) ja keskeiset sisältöalueet (S) vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2.

Vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 paikallinen kuvaus puuttuu kokonaan.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Historia

Opetushallitus kiinnittää huomiota paikalliseen kirjaukseen vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 osalta, jossa on muista oppiaineista poikkeava tapa kohdentaa historian opetuksen tavoitteet vuosiluokittain. Näyttäisi, että Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa on ensisijaisesti sisältöalueet kohdennettu

vuosiluokittain ja tämän jälkeen kohdennettu opetuksen tavoitteet kuhunkin sisältöalueeseen.

Lisäksi opetuksen tavoitteita on tarkennettu paikallisesti siten, että tarkennuksiin on poimittu osia perusteiden opetuksen tavoitteista ja ne on kirjoitettu omasanaisesti. Tarkennukset viittaavat ennemminkin oppituntien teemoihin tai tapoihin toteuttaa opetusta kyseisellä vuosiluokalla kuin oppilaan oppimiseen (toiminnan suuntaamiseen) opetuksen tavoitteiden suuntaisesti.

Opetushallitus huomauttaa, että opetuksen tavoitteita ei tulisi muokata perusteiden vastaisesti.

Opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaisesti opetuksen tavoitteet ovat lähtökohtana vuosiluokittaiselle opetuksen suunnittelulle vuosiluokkakokonaisuudessa 3—6, ja arvioinnin yhteydessä huomioidaan, kuinka hyvin kunkin vuosiluokan tavoitteet on saavutettu. Kuhunkin tavoitteeseen kohdentuu sisältöalueita, joiden avulla vuosiluokan tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Lukijalle jää nyt epäselväksi, mitä tavoitteita kullakin vuosiluokalla 5. ja 6. opiskellaan ja mitkä ovat kunkin tavoitteen sisältöalueet (S) kullakin vuosiluokalla. Omenapuun koulun tuntijaosta tai opetussuunnitelman muista kirjauksista ei käy riittävällä tasolla ilmi, millä vuosiluokalla oppilas aloittaa historian opiskelun. Perusteiden mukaan opetus voidaan aloittaa vuosiluokalta 4. alkaen.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Yhteiskuntaoppi

Opetushallitus kiinnittää huomiota paikalliseen kirjaukseen vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 osalta, jossa on muista oppiaineista poikkeava tapa kohdentaa yhteiskuntaopin opetuksen tavoitteet vuosiluokittain. Näyttäisi, että Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa on ensisijaisesti sisältöalueet kohdennettu vuosiluokittain ja tämän jälkeen kohdennettu opetuksen tavoitteet kuhunkin sisältöalueeseen.

Lisäksi opetuksen tavoitteita on tarkennettu paikallisesti siten, että tarkennuksiin on poimittu osia perusteiden opetuksen tavoitteista ja ne on kirjoitettu omasanaisesti. Tarkennukset viittaavat ennemminkin oppituntien teemoihin tai tapoihin toteuttaa opetusta kyseisellä vuosiluokalla kuin oppilaan oppimiseen (toiminnan suuntaamiseen) opetuksen tavoitteiden suuntaisesti.

Opetushallitus huomauttaa, että opetuksen tavoitteita ei tulisi muokata perusteiden vastaisesti.

Opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaisesti opetuksen tavoitteet ovat lähtökohtana vuosiluokittaiselle opetuksen suunnittelulle vuosiluokkakokonaisuudessa 3—6, ja arvioinnin yhteydessä huomioidaan, kuinka

hyvin kunkin vuosiluokan tavoitteet on saavutettu. Kuhunkin tavoitteeseen kohdentuu sisältöalueita, joiden avulla vuosiluokan tavoitteet on mahdollista saavuttaa.

Lukijalle jää nyt epäselväksi, mitä tavoitteita kullakin vuosiluokalla 4., 5. ja 6. opiskellaan ja mitkä ovat kunkin tavoitteen sisältöalueet (S) kullakin vuosiluokalla. Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa paikallisen kirjauksen yhteydessä sivulla 385 on yhteiskuntaoppiin liittyvien laaja-alaisten kuvaukset aloitettu vuosiluokalta 3. alkaen. Perusteiden mukaan yhteiskuntaopin opetus voidaan kuitenkin aloittaa vasta vuosiluokalta 4. alkaen. Omenapuun koulun tuntijaosta tai opetussuunnitelman muista kirjauksista ei käy riittävällä tasolla ilmi, millä vuosiluokalla oppilas aloittaa yhteiskuntaopin opiskelun.

Lisäksi vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 kohdalla laaja-alaisten kuvausten kohdissa L4 ja L5 ilmenee jonkin verran epätasaisuutta käsitteissä. Kohtaa L5 voisi muotoilla uudestaan. Esimerkiksi avata oppiaineen tavoitteiden näkökulmasta. Perusteet L5: Oppilaita opetetaan käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhallinnassa sekä tutkivassa ja luovassa työskentelyssä.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Musiikki

Musiikin vuosiluokkakokonaisuuksissa 1—2 ja 3—6 oppiaineen tehtävä, vuosiluokkakokonaisuuksien kuvaukset, tavoitteet, keskeiset sisältöalueet, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki sekä oppimisen arviointi ovat kirjattu perusteiden mukaisesti.

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 paikallisten kirjausten eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Jokaista musiikin opetuksen tavoitetta (T1-T8) opiskellaan vuosiluokilla 1 ja 2. Keskeisiä sisältöalueita näyttäisi kohdennetun vuosiluokittain ja tarkennetun paikalliseen opetussuunnitelmaan oppimistehtävien, opetuksen toteuttamisen ja sisällöllisten teemojen kautta. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, mikä sisältöalue on kuinkin tavoitteen kohdalla kullakin vuosiluokalla kyseessä, toteutuvatko kaikki sisältöalueet vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 aikana.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa jokaisella vuosiluokalla 3—6 opetetaan kaikkia opetuksen tavoitteita (T1-T9). Opetuksen tavoitteita on tarkennettu paikallisesti siten, että tarkennuksiin on poimittu osia perusteiden opetuksen tavoitteista ja ne on osin kirjoitettu omasanaisesti. Tarkennukset viittaavat ennemminkin oppituntien teemoihin tai tapoihin toteuttaa opetusta kyseisellä vuosiluokalla kuin oppilaan oppimiseen (toiminnan suuntaamiseen) opetuksen tavoitteiden suuntaisesti.

Opetushallitus huomauttaa, että opetuksen tavoitteita ei tulisi muokata perusteiden vastaisesti.

Omenapuun koulun opetussuunnitelman vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 sivulta 396 alkavien taulukoiden sisältöalueiden täsmennyksissä Opetushallitus kiinnittää lisäksi huomiota sisältöalueiden hyvin erimittaisiin kuvauksiin täsmennyksineen. Esimerkiksi tavoitteen T2 kohdalla on vuosiluokalle 3. paikallisesti kohdennettu sisältöalueet S1-S4 (Miten musiikissa toimitaan, Mistä musiikki muodostuu, Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa ja Ohjelmisto). Nyt vaikuttaisi, etteivät kaikki tavoitteeseen T2 kohdennetut sisältöalueet paikallisen kuvauksen mukaisesti täyttyisi.

Opetushallitus kiinnittää myös huomiota vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 paikallisen täsmennyksen kohdalla, sivulla 201 mainintaan: *”Musiikin sisältöalueet: Kristillisessä koulussa hengellisen musiikin eri tyylilajit ovat luonteva osa musiikin opetusta.* ”Opetushallitus huomauttaa, että musiikin sisältöalueet on määritelty perusteissa. Tulisi täsmentää, mihin musiikin vuosiluokkien 1—2 sisältöalueista (S1-S4) kyseinen täsmennys sisältyy ja mitkä ovat hengellisen musiikin tyylilajeja, joita erityisesti vuosiluokkien 1—2 aikana käsitellään.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Kuvataide

Jokaista kuvataiteen opetuksen tavoitetta vuosiluokilla 1—2 ja 3—6 opiskellaan kummankin vuosiluokkakokonaisuuden jokaisella vuosiluokalla, mikä on oppimisen ja osaamisen kehittymisen edellytysten kannalta kuvataiteessa perusteiden (POPS2014) linjauksia tukeva ratkaisu. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä kehittää ja arvioida oppilaan osaamista kaikissa opetuksen tavoitealueissa jokaisella vuosiluokalla. Kuvataiteessa oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitealueissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Kuvataide-oppiaineen vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 keskeisiä sisältöalueita ei ole kohdennettu vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee muun muassa päättää, mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet (T) ja keskeiset sisältöalueet (S) vuosiluokalla 1 ja vuosiluokalla 2.

Kuvataide-oppiaineen vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet on kohdennettu vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa. Olisi hyvä täsmentää, mihin sisältöalueeseen kirjaukset

perustuvat. Lisäksi vuosiluokkakohtaisista opetuksen tavoitteista ja keskeistä sisällöistä välittyy heikosti oppimisen kumuloituvuus kuvataiteen opintojen edetessä, koska vuosiluokkakohtaiset tavoitteet ovat suoraan perusteiden vuosiluokkakokonaisuuksista ja tavoitekohtaisesti kuvatut keskeiset sisällöt ovat melko suppeita ja hajanaisia sekä pääosin samansisältöisiä kaikilla vuosiluokilla 3—6.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Käsityö

Käsityö puuttuu oppiaineena sisällysluettelosta vuosiluokkien 1—2 osalta. Omenapuun koulun opetussuunnitelmaa tarkastellessa käsityön vuosiluokilla 1—2 kuitenkin kuvataan luvussa 13.4.4.

Omenapuun koulun opetussuunnitelman käsityön vuosiluokkakokonaisuuksissa 1—2 ja 3—6 oppiaineen tehtävä, vuosiluokkakokonaisuuden kuvaus, tavoitteet, keskeiset sisältöalueet, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet, ohjaus, eriyttäminen ja tuki käsityössä ovat kirjattu perusteiden mukaisesti.

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 paikallisten kirjausten eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Jokaista käsityön opetuksen tavoitetta (T1-T5) opiskellaan kummallakin vuosiluokalla 1—2, mikä on oppimisen ja osaamisen kehittymisen edellytysten kannalta käsityössä perusteiden (POPS2014) linjauksia tukeva ratkaisu. Vuosiluokilla 3—4 on jätetty pois tavoite 8 (T8), jolloin jää vaikutelma, ettei oppilasta mm. ohjattaisi valitsemaan ja käyttämään materiaaleja taloudellisesti, mikä olisi yksi perusteiden linjauksia ja käsityön opetusta tukeva tavoite. Vuosiluokkien 5—6 opetuksessa opetetaan kaikkia käsityön tavoitteita (T1-T8).

Opinnoissa edistymisen kannalta olisi keskeistä kehittää ja arvioida oppilaan osaamista kaikissa opetuksen tavoitteissa jokaisella vuosiluokalla. Näin toteutuisi oppilaan ohjaaminen kohden kokonaisen käsityöprosessin hallintaa. Käsityössä oppilaan osaamista kehitetään kaikissa opetuksen tavoitteissa oppimäärän päättymiseen saakka.

Paikalliset lisäykset käsityön opettamisen toteutuksesta on vuosiluokkien 1—2 ja 3—6 osalta on eroteltu selkeästi.

Jokaista käsityön opetuksen tavoitetta (T1-T5) opiskellaan vuosiluokilla 1 ja 2. Keskeisiä sisältöalueita on kohdennettu vuosiluokittain ja tarkennettu paikalliseen opetussuunnitelmaan oppimistehtävien, opetuksen toteuttamisen ja sisällöllisten teemojen kautta. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, mikä sisältöalue on kuinkin

tavoitteen kohdalla kullakin vuosiluokalla kyseessä, toteutuvatko kaikki sisältöalueet vuosiluokkakokonaisuuden 1—2 aikana.

Samoin Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 paikallisten kirjausten yhteydessä on keskeisiä sisältöalueita kohdennettu vuosiluokittain ja tarkennettu paikalliseen opetussuunnitelmaan, mutta lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, mikä sisältöalue on kuinkin tavoitteen kohdalla kullakin vuosiluokalla kyseessä. Esimerkiksi miten sisältöalueita S1-S4 vuosiluokan 3. käsityön opetuksessa tavoitteen T3 kohdalla käsitellään, jotta tavoite on mahdollista saavuttaa.

Opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee muun muassa päättää, mitkä ovat kunkin oppiaineen tavoitteet (T) ja keskeiset sisältöalueet (S) vuosiluokilla 1—2 ja 3—6.

Vuosiluokan 1—2 taulukon jälkeisessä tekstissä s. 212 Opetushallitus suosittaa käyttämään Perusopetuksen opetussuunnitelman 2014 terminologiaa kuvattaessa käsityön oppimisympäristöjä: Teknisen työn työtavat ja tekstiilityön työtavat sekä näihin liittyvät työmenetelmät.

Opetushallitus kiinnittää huomiota, että Omenapuun opetussuunnitelmassa vuosiluokilla 3—6 opetuksen tavoitteet on jaettu paikallisesti osa-alueisiin, joita ei perusteissa ole: Ideointi - kokeilu - suunnittelu, Tekeminen ja soveltaminen, Dokumentointi ja arviointi. Jako on haasteellinen eikä sitä suositella, sillä esimerkiksi käsityö-oppiaineeseen liittyvää, oppiaineen perusteiden mukaista ”tekemistä ja soveltamista” on useammassa tavoitteessa kuin mitä kyseisen otsikon alle on nyt liitetty.

Omenapuun koulun paikallisessa käsityö-oppiaineen täsmennyksessä on vuosiluokkakokonaisuuksittain 3—4 ja 5—6 kuvattu käsityön työtavat, työmenetelmät ja opetuksessa käytettävät materiaalit sekä työvälineet oppiaineeseen liittyvinä sisällöllisinä luetteloina. Opetushallitus huomioi, että oppimisen ja osaamisen arviointi kohdentuu tavoitteiden saavuttamiseen, ei yksittäisen sisällön hallintaan. Kuvaukset toimisivat ennemminkin kunkin vuosiluokan tavoitteisiin kohdennettujen sisältöalueiden täsmennyksinä.

Esimerkiksi vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 sisältöalueiden S3 ja S4 täsmennyksien yhteydessä voisi hyödyntää näitä kuvauksia kuvaamaan, miten S3 ja S4 kullakin vuosiluokalla toteutuu, jotta tavoite, johon sisältöalueen kuvaus liittyy, toteutuu.

Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Liikunta

Omenapuun koulun opetussuunnitelman liikunnan vuosiluokkakokonaisuuksissa 1—2 ja 3—6 oppiaineen tehtävä, vuosiluokkakokonaisuuden kuvaus, tavoitteet, keskeiset sisältöalueet, oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet,

ohjaus, eriyttäminen ja tuki liikunnassa sekä oppimisen arviointi ovat kirjattu perusteiden mukaisesti.

Opetushallitus kiinnittää huomiota eri vuosiluokkakokonaisuuksien 1—2 ja 3—6 paikallisten kirjausten eriäviin tapoihin esittää tavoitteiden kohdentaminen vuosiluokittain sekä sisältöalueiden kohdentaminen vuosiluokittain opetettaviin tavoitteisiin. Selkeyden vuoksi olisi hyvä yhdenmukaistaa opetuksen tavoitteiden ja vuosiluokittain kohdennettujen keskeisten sisältöalueiden kirjauksia.

Jokaista liikunnan opetuksen tavoitetta (T1-T10) opiskellaan vuosiluokilla 1 ja 2. Keskeisiä sisältöalueita on kohdennettu vuosiluokittain ja tarkennettu paikalliseen opetussuunnitelmaan oppimistehtävien, opetuksen toteuttamisen ja sisällöllisten teemojen kautta. Lukijalle jää kuitenkin epäselväksi, miten eri vuosiluokat eroavat sisältöalueen täsmennysten avulla, miten liikunnan osaaminen kehittyy.

Opetushallitus kiinnittää huomiota paikalliseen kirjaukseen vuosiluokkakokonaisuuden 3—6 osalta, jossa on poikkeava tapa kohdentaa liikunnan opetuksen tavoitteet vuosiluokittain. Näyttäisi, että Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa on ensisijaisesti vuosiluokat kohdennettu kuhunkin tavoitteeseen siten, että lukijalle jää vaikeaksi hahmottaa, mitä tavoitteita kullakin vuosiluokalla 3., 4., 5. ja 6. opiskellaan ja mitkä ovat kunkin tavoitteen sisältöalueet (S) kullakin vuosiluokalla.

Opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaisesti opetuksen tavoitteet ovat lähtökohtana vuosiluokittaiselle opetuksen suunnittelulle vuosiluokkakokonaisuuksissa 1—2 ja 3—6, ja arvioinnin yhteydessä huomioidaan, kuinka hyvin kunkin vuosiluokan tavoitteet on saavutettu. Kuhunkin tavoitteeseen kohdentuu sisältöalueita, joiden avulla tavoite on mahdollista saavuttaa. Oppiaineen kuvauksesta puuttuvat voimassa olevat arviointikriteerit kuudennen vuosiluokan päätteeksi.

Kotitalous

Omenapuun koulussa ei opeteta kotitaloutta osana taide- ja taitoaineiden valinnaisia tunteja.

Yhteenvedo

Omenapuun koulun nyt lausunnolla oleva vuosiluokkien 1—6 opetussuunnitelma ei puutteista ja virheellisyyksistä johtuen sellaisenaan anna edellytyksiä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaiselle opetukselle.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa (2014 täsmennyksineen) määritellyt arvioinnin linjaukset tulisi siirtää paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi, mutta näin ei ole toimittu. Omenapuun koulun opetussuunnitelmassa kussakin oppiaineessa on vuosiluokan 6. kohdalla vanhentuneet hyvän osaamisen (8) kriteerit. Arvosanojen 5, 7, ja 9 osaamisen tason kuvaukset puuttuvat. Muutosmääräyksen 18.1.2023 OPH-172-2023, mukaan Perusopetuksen

opetussuunnitelman 2014 täydennykset lukuun 6. Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa sisällytetään sellaisenaan paikalliseen opetussuunnitelmaan, eri erilliseksi liitteeksi. Muutosmääräys OPH-172-2023 on astunut voimaan 1.8.2023.

Erityisen tutkinnon järjestämisen osuutta tulee tarkentaa vastaamaan perusopetuksen vuosiluokkien 1—6 opetuksenjärjestämistä.

Juhlien ja uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisessä tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja Opetushallituksen vuonna 2022 antamaa ohjetta perusopetuksen uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista esi- ja perusopetuksessa (OPH-3903-2022).

Vuosiluokkien 1—2 A1-kielen opetussuunnitelman perusteiden (2019) mukainen teksti, Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen, tulee sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Omenapuun koulun opetussuunnitelmaan kirjattu perusteiden teksti on monin paikoin kuvattu omasanaisesti siten, että perusteiden teksti ja Omenapuun koulun oman opetussuunnitelman teksti ovat hankalasti toisistaan erotettavia.

Paikallisesti päätettävien asioiden kuvaus on osin puutteellista. Oppiaineiden kirjauksissa vuosiluokkakokonaisuuksissa 1—2 ja 3—6 ilmenee epätäsmällisyyksiä ja osittain perusteiden ja lainsäädännön vastaisia kirjauksia.

Opetushallitus toteaa, että Kristillinen kasvatus Omenapuu oy:n Omenapuun koulun perusopetuksen opetussuunnitelma on edellä mainituin osin puutteellinen eikä anna edellytyksiä järjestää normien mukaista opetusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti lähettänyt Kristillinen kasvatus Omenapuu ry:lle tiedoksi Opetushallituksen lausunnon ja antanut hakijalle mahdollisuuden antaa tarpeelliseksi katsomansa selvityksen.

Hakija on 31.12.2023 toimittanut selvityksensä ministeriöön korjatun version Omenapuun koulun opetussuunnitelmasta sekä suunnitelman oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta ja kiusaamiselta ja häirinnältä.

3.2.3. Hakemuksen arviointi ja päätösesitys

Hakijana on rekisteröity yhdistys Kristillinen kasvatus Omenapuu ry, joka voi sääntöjensä mukaan voittoa tavoittelematta ylläpitää 1-3 kristillistä varhaiskasvatyüksikköä, muuta kerhotoimintaa sekä Kristillistä koulu Omenapuuta, joka voi antaa peruskoulun ja lukion oppimäärää vastaavaa opetusta.

Hakija hakee toistaiseksi voimassa olevaa lupaa järjestää kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvaa opetusta vuosiluokilla 1-6 ilman oppilasmäärärajoitetta tai toissijaisesti enintään 50 oppilaalle.

Kristilliseltä pohjalta järjestettävän opetuksen voidaan katsoa perustuvan erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään, jolloin perusopetuslain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu sopimus koulun sijaintikunnan kanssa ei ole välttämätön.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan hakijan ylläpitämässä kotikoulussa on tällä hetkellä 20 oppilasta luokka-asteilla 1—6. Hakija arvioi oppilasmäärän kasvavan siten, että lukuvuoden 2024—2025 alussa koulussa olisi 63 oppilasta. Lukuvuonna 2028—2029 oppilasmäärä olisi 73 hakijan arvion mukaan. Oppilasmäärän kasvattaminen 73 oppilaaseen vain neljässä vuodessa vaikuttaa kuitenkin melko optimistiselta ottaen huomioon alueen oppivelvollisuusikäisten lasten merkittävä väheneminen.

Perusopetuslain 7 §:n mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, että luvan myöntäminen perustuu erityiseen koulutus- tai sivistystarpeeseen. Koulutuksen tarpeellisuutta arvioidaan esimerkiksi suhteessa asianomaisen paikkakunnan tai alueen koulutuskysyntään ja tarjontaan (HE 86/1997 vp ja KHO 29.12.2006 T 3673 ja KHO 9.5.2007 T 1226). Perusopetuslakia koskevassa hallituksen esityksen perusteluissa (HE 86/1997 vp) on todettu, että tarkoituksena on säilyttää kunnan koululaitos perusopetuksen runkona ja että tarkoituksena ei ole tavoitella valtion tai yksityisten perusopetusta antavien koulujen lukumäärän lisäämistä.

Oppivelvollisuusikäisten määrää koskevan Tilastokeskuksen Väestöennuste 2021 arvion mukaan oppivelvollisuusikäisten lasten määrä tulee vähenemään Lappeenrannassa vuoden 2022 toteutuneesta 8 081 henkilöstä siten, että vuonna 2034 oppivelvollisuusikäisiä olisi enää 6 187. Laskua olisi siten noin 23 prosenttia. Jos huomioon otetaan Lappeenrannan lisäksi myös naapurikunnat Miehikkälä, Imatra, Lemi, Luumäki, Ruokolahti ja Taipalsaari, laskee oppivelvollisuusikäisten määrä vuoden 2022 12 768 lapsesta 9 261 lapseen vuoteen 2034 mennessä. Laskua olisi noin 27 prosenttia.

Oppivelvollisuusikäisten lasten merkittävään vähenemiseen liittyen kunta on joutunut tarkastelemaan omaa palveluverkkoaan. Kunta on laatinut syksyn 2023 aikana palveluverkkoselvityksen, joka on tarkoitus viedä valtuuston päätettäväksi toukokuussa 2024. Selvityksessä esitetään lakkautettavaksi peräti viisi kunnan 17 peruskoulusta vuoteen 2030 mennessä. Myös taloutta joudutaan sopeuttamaan rankasti. Jo vuonna 2025 lasten ja nuorten palvelujen talousraamia joudutaan sopeuttamaan 2 miljoonaa euroa ja siitä eteenpäin niin, että palvelujen järjestämiseen käytettävissä olevat resurssit vähenevät vuoden 2024 107,6 milj. eurosta 95,2 miljoonaan euroon vuoteen 2030 mennessä.

Hakijan kannalta myönteistä on, että Lappeenrannan kaupungin Lasten ja nuorten lautakunta on antanut asiassa puoltavan lausunnon. Lautakunta toteaa 16.8.2022 antamassaan päätöksessä mm. että kristillisellä arvopohjalla toimivia kouluja on muualla Suomessa yhteensä 16. Opetuslupaa hakeneet muut koulut ovat sen saaneet, paitsi Lappeenrannassa, jossa opetuslupaa ei olla puollettu vuosina 2009, 2010, 2012, 2016, 2017, 2018 ja 2019. Lappeenranta ei ole kaupunkina olosuhteiltaan poikkeava verrattuna muihin kaupunkeihin. Lappeenrannan tulisi hyödyntää vetovoimatekijät muiden kaupunkien tavoin. Lappeenrannassa toimii kaksi muuta yksityistä koulua, ja siksi yhdenvertaisuuden, työllistymisen ja positiivisen imagon nimissä tulee lupaa puoltaa myös 13 vuotta toimineelle Lappeenrannan kristilliselle koululle.

Taloudellinen merkitys kotikuntakorvauksina verrattuna muihin yksityisiin kouluihin on todella merkittävästi pienempi ja siksi taloudellisin perustein ei opetuslupaa voida tältä pieneltä koululta evät tai esittää, että koululle ei olisi tarvetta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että Lasten ja nuorten lautakunnan päätös on tehty elokuussa 2022. Ottaen huomioon, että Lappeenrannan kaupunginhallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin sekä kunnan omien peruskoulujen lakkauttamiseksi, että toisen Lappeenrannan kaupungin alueella toimivan yksityisen koulun toiminnan sopeuttamiseksi voimakkaaseen lasten vähenemiseen, päätös olisi kenties ehkä ollut toisen sisältöinen, jos se olisi tehty edellä mainitun palveluverkkoselvityksen tekemisen jälkeen, joka paljasti oppivelvollisuusikäisten lasten vähenemisen kunnalle tuomat haasteet.

Arvioitaessa perusopetuslain 7 §:n edellyttämää koulutustarvetta Lappeenrannassa, on otettava huomioon myös, että Lappeenrannan kaupunginhallitus on 15.1.2024 tehnyt päätöksen (LPR/57/12.00.00.02/2024), jonka mukaan se käynnistää neuvottelut Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiön kanssa säätiön ylläpitämän koulun toiminnan tulevaisuudesta ja koulun asemasta liittyen kaupungin kouluverkkoratkaisuihin. Esityksessä viitataan lasten määrän voimakkaaseen laskuun ja sen vaikutuksiin kunnan kouluverkkoon. Toimenpiteet ovat tarpeellisia taloudellisen tasapainon ylläpitämiseksi. Kuntien peruspalvelujen valtionosuuden keskeisin määräytymisperuste on kunnan ikärakenne. Sote-palveluiden rahoituksen siirrettyä valtiolle määräytyvät ikäryhmien mukaan tulevat valtionosuudet lähes yksinomaan 0—15-vuotiaiden määrän mukaan. Valtionosuus on keskimäärin runsaat 9.000 euroa lasta kohden. Koska kaupunkien tulorahoitus väistämättä pienenee, on kaupunkien sopeutettava palvelujen järjestämisen kustannukset vastaamaan alentunutta rahoitustasoa. Aiempiin palveluverkkotarkasteluihin nähden poikkeavaa on muutosten voimakas kohdentuminen myös kaupunkien keskusta-alueille. Lasten määrän väheneminen johtaa merkittäviin palveluverkkomuutoksiin kaupungin keskustassa. Kouluja joudutaan lakkauttamaan, jotta edelleen ylläpidettävissä kouluissa on talouden näkökulmasta kestävä määrä oppilaita.

Ottaen huomioon oppivelvollisuusikäisten määrän jyrkkä väheneminen ja siihen liittyen kunnan suunnitelma lakkauttaa viisi nyt toiminnassa olevaa peruskoulua sekä myös kaupunginhallituksen päätös ryhtyä toimenpiteisiin Lappeenrannassa toimivan toisen yksityisen koulun, Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun toiminnan sopeuttamiseksi vähäisempään lapsimäärään, ei alueella ei voida katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämää erityistä koulutustarvetta. Lasten määrän väheneminen edellyttää sopeutumista niin kunnalta kuin yksityisiltä opetuksen järjestäjiltäkin. Jos yksityistä kouluverkkoa ei tarkastella osana kokonaisuutta, johtaisi tilanne äärimillään siihen, että taloudellisen riskin lapsimäärän vähenemisestä kantaisi yksin kunta. Uuden yksityisen koulun perustaminen tällaisessa tilanteessa ei olisi perusopetuslain 7 §:n mukainen, mutta päätöstä ei myöskään voitaisi pitää tarkoituksen mukaisena.

Opetushallitus on lausunnossaan 15.11.2023 kiinnittänyt huomiota hakijan opetussuunnitelmassa oleviin lukuisiin puutteisiin. Puutteista ja virheellisyyksistä johtuen opetussuunnitelma ei Opetushallituksen mukaan anna edellytyksiä järjestää normien mukaista opetusta. Hakija on hakuprosessin aikana korjannut opetussuunnitelmaansa. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa, että hakuprosessin

aikaisille suunnitelmaan laadituille merkittävälle korjauksille ei kuitenkaan voida antaa ratkaisevaa painoarvoa kokonaisharkinnassa päätettäessä opetuksen järjestämisluvasta. Opetussuunnitelma ei ilmennä opetuksen järjestäjän edellytyksiä laatia normien mukaista opetussuunnitelmaa, mikäli opetussuunnitelmaa on jouduttu merkittävästi korjaamaan hakuprosessin aikana.

Koulun kolmesta opettajasta kahdella on luokanopettajan koulutus. Kolmas on filosofian maisteri ja aineenopettaja englannin ja venäjän kielissä. Toisella luokanopettajalla on myös rehtorin kelpoisuus. Hakijalla voidaan katsoa olevan riittävä määrä kelpoisuusehdot täyttävää opetushenkilöstöä pienen koulun käynnistämiseen, joskin esimerkiksi opetuksen eriyttäminen on näin pienen voimavaroin haasteellista.

Koulutilojen osalta hakijalla on aiesopimus kahdenkin eri tarjoajan kanssa. Hakemusasiakirjoissa ei kuitenkaan ole tarkemmin kuvattu tarkemmin koulutiloja tai opetusvälineistöä, joten ammatillisia edellytyksiä ei näiltä osin voida arvioida.

Hakijan taloudellinen tilanne näyttää hakemusasiakirjojen perusteella haavoittuvaiselta. Hakijan tulos oli vuonna 2022 15 484 euroa alijäämäinen. Vuoden 2021 tulos oli 6 255 euroa positiivinen. Hakijalla ei myöskään ole taseessaan sellaista varallisuutta, jolla se voisi vastata talouden yllättäviin haasteisiin, jos esimerkiksi oppilasmäärä ei kehittyisikään suunnitellusti.

Päätösesitys: Edellä esitetyn perusteella esitän, että hakemus hylätään. Perusopetuslain 7 §:n mukaan valtioneuvosto voi myöntää yksityiselle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää alueellisen koulutus- tai sivistystarpeen perusteella perusopetusta, mikäli hakijalla on ammatilliset ja taloudelliset edellytykset järjestää perusopetuslaissa tarkoitettua opetusta.

Perusopetusikäisten lasten määrä Lappeenrannassa ja sen ympäristökunnissa laskee jyrkästi vuoteen 2034 mennessä. Oppivelvollisuusikäisten määrää koskevan Tilastokeskuksen Väestöennuste 2021 arvion mukaan oppivelvollisuusikäisten lasten määrä tulee vähenemään Lappeenrannassa vuoteen 2034 mennessä 1 894 henkilöä eli 23 prosenttia. Jos huomioon otetaan Lappeenrannan lisäksi myös naapurikunnat Miehikkälä, Imatra, Lemi, Luumäki, Ruokolahti ja Taipalsaari, laskee oppivelvollisuusikäisten määrä vuoteen 2034 mennessä 3 507 hengellä eli 27 prosenttia. Tämä huomioon ottaen alueella ei voida katsoa olevan perusopetuslain 7 §:n edellyttämää koulutustarvetta. Niin kuntien kuin yksityistenkin opetuksen järjestäjien tulee sopeutua vähentyvään lapsimäärään.

Hakijan ammatillisiin edellytyksiin järjestää opetusta liittyy epävarmuustekijöitä, koska hakijan opetussuunnitelma ei ole Opetushallituksen 15.11.2023 antaman lausunnon mukaan Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukainen. Hakija on kuitenkin hakuprosessin aikana korjannut opetussuunnitelmaansa. Myöskään koulutiloja ei ole voitu arvioida. Myös hakijan taloudellisiin edellytyksiin järjestää opetusta liittyy epävarmuustekijöitä. Hakijan tulos oli vuonna 2022 15 484 euroa alijäämäinen eikä sillä ole taseessaan sellaista varallisuutta, jolla se voisi vastata talouden haasteisiin esimerkiksi tilanteessa, jossa oppilasmäärä ei kehittyisikään suunnitellusti.

4 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole taloudellisia vaikutuksia.